

Aldona Zawojaska	- rozdziały V, VI, VIII, IX, X (4), XII (1-2), XIII, XIV
Ewa Mossakowska	- rozdziały I, III, IV, X (1-3)
Alina Daniłowska	- rozdziały II, VII, XI, XII (3-4)

Spis treści

I. ZAGADNIENIA WSTĘPNE	7
1. Przedmiot badań ekonomii	7
2. Podstawowe pojęcia ekonomiczne	11
2.1. Czynniki wytwórcze (zasoby)	11
2.2. Potrzeby ludzkie i środki ich zaspokojenia	12
2.3. Krzywa możliwości produkcyjnych	14
3. Podstawowe podmioty gospodarujące	16
3.1. Gospodarstwa domowe	16
3.2. Gospodarstwa rolne	17
3.3. Przedsiębiorstwa	17
3.4. Banki i instytucje finansowe	17
3.5. Państwo	18
4. Współczesne systemy gospodarcze	18
5. Badanie i prezentacja zjawisk ekonomicznych	20
II. PODSTAWOWE POJĘCIA I ZALEŻNOŚCI W GOSPODARCE RYNKOWEJ	24
1. Pojęcie i rodzaje rynku	24
1.1. Rodzaje rynku	26
1.2. Uczestnicy rynku	27
1.3. Co to jest konkurencja i jaka jest jej rola	27
2. Cena	28
2.1. Funkcje cen	29
2.2. Rodzaje cen	30
3. Popyt i jego zmiany	31
3.1. Zależność popytu od ceny	31
3.1.1. Elastyczność cenowa popytu	33
3.1.2. Elastyczność cenowa popytu a wielkość utargów przedsiębiorstw	37
3.2. Zmiany czynników determinujących popyt a położenie krzywej popytu	39
3.3. Zależność popytu od dochodu	39
3.3.1. Elastyczność dochodowa popytu a wydatki konsumenta	41

3.4. Zależność popytu od cen dóbr i usług substytucyjnych ..	42
3.5. Zależność popytu od ceny dóbr i usług komplementarnych	43
3.6. Zależność popytu od mody, gustów, preferencji i innych czynników	43
4. Determinanty podaży rynkowej	43
4.1. Zależność podaży od ceny	44
4.1.1. Elastyczność cenowa podaży	46
4.2. Zależność podaży od cen czynników produkcji	46
4.3. Zależność podaży od zmian technologii produkcji	47
4.4. Zależność podaży od opłacalności w innych gałęziach produkcji	47
5. Równowaga na rynku	47
5.1. Efekt wprowadzania cen minimalnych i maksymalnych ..	50
6. Znaczenie rynku	51
III. PODSTAWY TEORII WYBORU KONSUMENTA	52
1. Konsument i konsumpcja	52
2. Użyteczność dóbr i usług	54
3. Preferencje konsumenta - krzywa obojętności	57
4. Ograniczenia wyboru konsumenta - linia budżetowa	59
5. Równowaga konsumenta	62
IV. PRZEDSIĘBIORSTWO W GOSPODARCE RYNKOWEJ	66
1. Pojęcie, cechy i cele przedsiębiorstwa	66
2. Podstawy teorii produkcji	68
3. Analiza kosztów produkcji	73
4. Przychód (utarg) i zysk w przedsiębiorstwie	78
5. Działanie producenta w różnych strukturach rynku	80
5.1. Konkurencja doskonała	81
5.2. Monopol pełny	85
5.3. Konkurencja monopolistyczna	87
5.4. Oligopol	88
6. Rodzaje przedsiębiorstw	90
V. PIENIĄDZ I SYSTEM BANKOWY	93
1. Pojęcie, geneza i formy pieniądza	93
2. Funkcje pieniądza	97
3. Wartość pieniądza	99
4. Popyt na pieniądź	101
4.1. Teoria popytu na pieniądź J.M. Keynesa	101
4.2. Równanie wymiany I. Fishera	103

5. System bankowy	104
5.1. Banki i ich funkcje	104
5.1.1. Bank centralny	106
5.1.2. Banki komercyjne	107
5.2. Kreacja pieniądza przez banki	107
6. Depozyty i kredyty	112
6.1. Rodzaje rachunków bankowych	112
6.2. Kredyt i jego rodzaje	113
VI. INFLACJA	116
1. Pojęcie inflacji	116
2. Jak się mierzy inflację	117
3. Rodzaje inflacji	121
4. Przyczyny inflacji	122
4.1. Pieniężna teoria inflacji	122
4.2. Teorie inflacji wywołanej procesami w sferze realnej gospodarki	123
4.2.1. Inflacja popytowa	124
4.2.2. Inflacja podażowa (kosztowa)	125
4.2.3. Inflacja popytowo-podażowa	126
5. Skutki inflacji	127
VII. RYNEK FINANSOWY	130
1. Pojęcie i zakres rynku finansowego	130
2. Instytucje działające na rynku finansowym	131
3. Rynek papierów wartościowych	132
3.1. Podstawowe papiery wartościowe	132
3.1.1. Akcja	133
3.1.2. Obligacja	135
3.1.3. Pochodne instrumenty finansowe	136
3.2. Rodzaje rynku papierów wartościowych	137
3.3. Podmioty działające na rynku papierów wartościowych	139
3.3.1. Inwestorzy na rynku papierów wartościowych	139
3.3.2. Rola pośredników na rynku papierów wartościowych	141
4. Giełda papierów wartościowych	141
4.1. System notowań kursów na giełdach	142
4.2. Informacje giełdowe	143
5. Powstanie i organizacja rynku papierów wartościowych w Polsce	146
5.1. Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.	146
5.2. Komisja Papierów Wartościowych i Giełd	147
5.3. Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych	147

5.4. Polska Giełda Finansowa	148
5.5. Centralna Tabela Ofert S.A.	148
VIII. ZATRUDNIENIE I BEZROBOCIE	149
1. Praca jako przedmiot wymiany na rynku	149
2. Funkcjonowanie rynku pracy	150
2.1. Podaż pracy i jej zmiany	150
2.2. Czynniki określające popyt na pracę	153
2.3. Stan równowagi na rynku pracy	155
3. Płaca - funkcje i rodzaje	156
3.1. Pojęcie i funkcje płacy	156
3.2. Rodzaje płac	157
3.2.1. Płace nominalne i realne	157
3.2.2. Płace brutto i netto	159
3.2.3. Płace minimalne	159
3.3. Formy płac	159
4. Bezrobocie	160
4.1. Istota bezrobocia i jego przyczyny	160
4.2. Jak mierzy się bezrobocie	162
4.3. Rodzaje bezrobocia	163
4.4. Przeciwdziałanie bezrobociu	165
IX. PRODUKT SPOŁECZNY	167
1. Kategorie produktu społecznego	167
2. Mierzenie produktu i dochodu narodowego	170
2.1. Produkt w cenach rynkowych i cenach czynników wytwórczych	170
2.2. Produkt brutto i netto	170
2.3. Produkt w cenach bieżących (nominalny) i cenach stałych (realny)	171
2.4. Produkt krajowy per capita	173
3. Model zagregowanej podaży i zagregowanego popytu (model Keynes'a)	176
4. Proces podziału dochodu narodowego	178
X. CYKL I WZROST GOSPODARCZY	180
1. Pojęcie i fazy cyklu koniunkturalnego	180
2. Teorie i przyczyny wahań cyklicznych	183
3. Polityka antycykliczna państwa	184
4. Wzrost gospodarczy	186
4.1. Wzrost a rozwój gospodarczy	186
4.2. Czynniki i granice wzrostu gospodarczego	187
4.3. Modele wzrostu gospodarczego	188

XI. BUDŻET PAŃSTWA	190
1. Pojęcie, funkcje i zakres budżetu państwa	190
1.1. Funkcje budżetu państwa	191
1.2. Procedura budżetowa	192
1.2.1. Zasady konstruowania budżetu	193
2. Dochody budżetowe	193
2.1. Podatki, funkcje i rodzaje	194
2.1.1. Funkcje podatków	195
2.1.2. Rodzaje podatków	195
2.1.3. Stawki podatkowe i skala podatkowa	196
2.2. Opłaty	196
2.3. Cło	197
2.4. Inne wpływy budżetowe	197
3. Wydatki budżetowe	197
4. Nierównowaga budżetowa i jej skutki dla gospodarki	199
4.1. Rodzaje nierównowagi budżetowej	199
4.2. Przyczyny deficytu budżetowego	201
4.2.1. Stopa podatkowa a wpływy do budżetu państwa	201
4.3. Finansowanie deficytu budżetowego	203
5. Dług publiczny	203
XII. HANDEL ZAGRANICZNY I BILANS PŁATNICZY	205
1. Handel zagraniczny i jego przyczyny	205
1.1. Dlaczego kraje handlują między sobą?	206
1.2. Zasada kosztów absolutnych i względnych	208
1.2.1. Teoria kosztów absolutnych Adama Smitha	208
1.2.2. Teoria kosztów względnych Davida Ricardo	209
1.3. Relacje cen w handlu zagranicznym	212
2. Ochrona rynku krajowego przed konkurencją zagraniczną	213
2.1. Cła	213
2.2. Kontyngenty	214
2.3. Opłaty wyrównawcze i subsydia eksportowe	214
3. Bilans płatniczy	215
3.1. Czynniki kształtujące bilans płatniczy	217
3.1.1. Rachunek obrotów bieżących	217
3.1.2. Rachunek obrotów kapitałowych	220
3.1.3. Rezerwy walutowe	221
4. Systemy kursu walutowego	222
4.1. System sztywnego kursu walutowego	223
4.2. System stałego kursu walutowego	224

XIII. MIĘDZYNARODOWA WSPÓŁPRACA

I INTEGRACJA GOSPODARCZA 226

1. Gospodarka światowa i wymiana międzynarodowa 226
2. Międzynarodowe organizacje gospodarcze 228
3. Międzynarodowa integracja gospodarcza 234
 - 3.1. Etapy międzynarodowej integracji gospodarczej 235
4. Integracja Europy 236
 - 4.1. Wspólnoty Europejskie 236
 - 4.2. Polityki gospodarcze Unii Europejskiej 239
 - 4.3. Unia Gospodarcza i Walutowa 241
 - 4.4. Polska w Unii Europejskiej 243

XIV. ROLA PAŃSTWA W GOSPODARCE 246

1. Polityka gospodarcza państwa 246
 - 1.1. Cele polityki gospodarczej 246
 - 1.2. Narzędzia polityki gospodarczej 248
2. Interwencjonizm państwowy 250
3. Dobra i usługi publiczne 252
4. Ile państwa w gospodarce? 254

WYBRANA LITERATURA ŹRÓDŁOWA 257